

JÁN LEVOSLAV BELLA

4. 9. 1843 Liptovský Sv.
Mikuláš – 25. 5. 1936 Bratislava

•1853 – 1859

gymnázium v Levoči (základy hry na klavíri, organe, generálneho basu, na viacerých sláčikových a dychových nástrojoch, skladby a dirigovania – Leopold Dvořák, regenschori Spišskej Kapituly)

1859 – 1863

gymnázium v Banskej Bystrici, teologický seminár, začiatok hudobno-organizačnej, dirigentskej, skladateľskej i publikačnej činnosti

1863 – 1865

Viedenská univerzita, štúdium teológie, alumnista kolégia v tamojšom Pázmáneu, štúdium hudby u Simona Sechtera a u dvorného kapelníka Gottfrieda Preyera, kompozičná a teoretická činnosť v oblasti sakrálnej hudby, dirigent zboru Pázmánea

1865 – 1869

pôsobenie v Banskej Bystrici

1866 – 1866

vysviacka za kňaza, ako prebendát katedrálneho chrámu učiteľ spevu a hudobnej teórie v teologickom seminári

1869 – 1881

mestský hudobný riaditeľ v Kremnici, organizátor hudobného života

1871 a 1873

dve cesty do Čiech a Nemecka

1881 – 1921

kantor v sedmohradskej Sibini, prestup na evanjelickú vieru, založenie rodiny, do 1921 regenschori, učiteľ hudby na reálke v Sibini, dirigent miestneho hudobného spolku a spevokolu Hermania

1921 – 1928

pobyt vo Viedni

1928 – 1936

návrat na Slovensko a pobyt v Bratislave

KONTEXTY: HELFERT VS. BALLO

Česká moderní hudba : studie o české hudební tvořivosti / **Vladimír Helfert**. Olomouc, 1936. -- 173 s.

Helfertova česká moderní hudba : sborník materiálů muzikologické konference Katedry teorie a dějin hudby Hudební fakulty AMU v Praze 29. května 1996 u příležitosti 60. výročí vydání kritické studie Vladimíra Helferta o české hudební tvořivosti : program a texty nebo abstrakty referátů. -- 1. vyd.. -- Praha : Akademie múzických umění, 1996.. -- 63 s.

Ján Levoslav Bella : sborník prác o jeho živote a diele / redigoval **Ivan Ballo**. -- Turčiansky Sv. Martin : [Matica Slovenská], 1928. -- 71 s., [5] s. obr. príl. : portrét, noty.

RICHARD STRAUSS VS. SCHUMANN, WAGNER

Osud a ideál (1874, rev. 1880)

- námet (osud, ideál, nepriateľský prvok zabraňujúci spojeniu: motív hrdinu, motív lásky (*Was du mir bist*) a motív osudných démonických síl)
- Strauss – dopis (11.7.1890) a prevedenie (Eisenach, 22.6.1890, Strauss dirigent)

Kováč Wieland (Wieland der Schmied) (1880-90)

- *Bella videl vo Wielandovi seba samého, a svoj boj za slobodu umeleckú i osobnú.*
(E. Zavorský)

LITERATÚRA

- LENGOVÁ, Jana (ed.): **Ján Levoslav Bella v kontexte európskej hudobnej kultúry**
Nadácia Jána Levoslava Bellu, Banská Bystrica 1993
- ČÍŽIK, Vladimír – LENGOVÁ, Jana (ed.): **Exegi monumentum. Ján Levoslav Bella (1843–1936). Život a dielo v obrazových dokumentoch**
Banská Bystrica 1992
- ZAVARSKÝ, Ernest: **Ján Levoslav Bella. Život a dielo**
Bratislava 1955
- BURLAS, Ladislav: **Život a dielo J. L. Bellu**
Bratislava 1953
- HUDEC, Konštantín: **J. L. Bella**
Praha 1937
- OREL, Dobroslav: **Ján Levoslav Bella**
Bratislava 1924
- KROFTA, Kamil. **Ján Levoslav Bella**
Praha : Melantrich, 1924.

SÚBORNÉ DIELO:

<http://hc.sk/projekt/19-suborne-dielo-jana-levoslava-bellu/>

ŠTÚDIE

KÔPKA, František: **Neznáme články Jána Levoslava Bellu**
Hudobný život roč. 39, 2007, č. 7-8, s. 45-49

LENGOVÁ, Jana: **K životu a tvorbe Jána Levoslava Bellu**
Hudobný život roč. 38, 2006, č. 11-12, s. 49-51

LENGOVÁ, Jana: **Der protestantische Choral im musikalischen Schaffen von Ján Levoslav Bella**
Slovenská hudba roč. 22, 1996, č. 3-4, s. 514–520

HRUŠOVSKÝ, Ivan: **Bellovské reminiscencie**
Hudobný život roč. 25, 1993, č. 16, s. 5

ZAGIBA, František: **Johann L. Bella (1843–1936) und das Wiener Musikleben**
Wien 1953

NOVÁČEK, Zdenko: **J. L. Bella, veľká postava slovenskej histórie**
Hudobnovedný zborník Slovenskej akadémie vied, Bratislava 1953

POTÚČEK, Juraj: **Bibliografia tlačенých diel a literatúry o J. L. Bellovi**
Hudobnovedný sborník SAV I., SAV, Bratislava 1953

BOKESOVÁ, Zdenka: **Návrat J. L. Bellu na Slovensko**
(Listy Jána Levoslava Bellu synovi Rudolfovi z rokov 1925 – 1936)
Liptovský Svätý Mikuláš 1944

POTÚČEK, Juraj: **Bibliografia literatúry o J. L. Bellovi (1953–1992)**
Ján Levoslav Bella v kontexte európskej hudobnej kultúry. Nadácia Jána Levoslava Bellu. Banská Bystrica 1993